

Talouden tasapainottamisohjelma 2023 - 2026

KH 25.09.2023 § 153

Tuusniemen kunnan käyttötalouden epätasapaino on vaatinut viimeisen kymmenen vuoden aikana talouden tasapainottamisohjelmien laatimisia kunnan talouden tasapainottamiseksi. Viimeisin talouden tasapainottamisohjelma oli laadittu Perlacon Oy:n tuella vuosille 2019 – 2022. Sitä on noudatettu soveltuvin osin myös vuonna 2023.

Aikaisemmin laadittuja kunnan talouden tasapainottamisohjelmia on noudatettu vuosittain valtuustoseminaareissa linjatulla tavalla ja ne ovat kokonaisuutena taloudellisten vaikutusten näkökulmasta ajatellen toteutuneet kohtalaisesti. Aikaisemmin keskeisenä ongelmana on ollut talouden tasapainottamistoimenpiteistä huolimatta tapahtunut sote-kustannusten hallitsematon kasvu. Nykyisin keskeisen talouden haasteen muodostaa vahvasti negatiivinen peruspalvelujen valtionosuus. Tämän kattaminen syö käytännössä kokonaan kaikki muut valtionosuustilityksissä kunnalle tilittävät erät, lukuun ottamatta kotikuntakorvausta. Kunnan talouden epätasapainon kehittymistä voi kuvata myös siten, että vuosien varrella kunnan talouden menopuolen ongelma on muuttunut tulopuolen ongelmaksi.

Ottaen huomioon jo aikaisemmin toteutetut pysyvät kunnan talouden menosopeutukset, sekä talouden epätasapainon suuruusluokan, ei kunnan taloutta voida saada tasapainoon pelkillä menosopeutuksilla. Tasapainotustyö vaatii myös vahvaa kunnan tulopohjan vahvistamista. Tässäkin on omat käytännön rajoitteensa, kuten jo valmiiksi korkea kunnan tuloveroprosentti.

Kunnan talouden tasapainottamisohjelmaan 2023 – 2026 on otettu mukaan uusien toimenpiteiden lisäksi aikaisemmista tasapainottamisohjelmista toteutumatta jääneitä tai vain osittain toteutuneita toimenpiteitä. Lähtökohtaisesti ohjelmassa olevien toimenpiteiden toteuttamisella on pysyviä talousvaikutuksia. Tähän poikkeuksen muodostaa kunnan tarpeettoman, tuottamattoman omaisuuden myynti, kuten tyhjiilleen jääneiden yksittäisten asunto-osakkeiden myynti, jossa kauppahinta on luonteeltaan kertaluonteista tuloa. Myyntiin liittyy myös tasetappion riski. Ainakaan tässä vaiheessa ei ole perusteltua laajentaa kunnan omaisuuden myyntiä tuloa tuottaviin kohteisiin, kuten sähköyhtiön osakkeisiin tai kunnan talousmetsiin.

Kunnan talouden tasapainottamisohjelman 2023 – 2026 loppusumma on 942.000 euroa, josta kertaluonteisten erien osuus on 100.000 euroa. Kulloisistakin tasapainottamisohjelman toteutustoimista tehdään niiden toteutusvaiheessa asianmukaiset päätökset kunnan hallintosäännössä määrätyn toimivallan puitteissa.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma, puh. 044 7209047
Kj:n päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää liitteenä olevan talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2023 – 2026 valtuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Käsittely

Eevariitta Jäntti esitti, että tasapainottamisohjelmassa on lisäksi otettava huomioon kuntastrategian tarkastelu, jolloin

- tuloveroprosentin nostamiseen suhtaudutaan erittäin kriittisesti.
- hallinnon rakenteissa lisätään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä naapurikuntien kanssa.
- myös kunnan vähätuottoista omaisuutta voidaan myydä.

Heimo Räsänen ja Tenho Holopainen kannattivat Eevariitta Jäntin esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana on tehty kannatettu muutosesitys, asiasta täytyy äänestää. Puheenjohtaja ehdotti nimenhuutoäänestystä, jossa kunnanhallituksen esitystä kannattavat äänestävät "jaa" ja Eevariitta Jäntin esitystä kannattavat äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksessä annettiin 5 jaa -ääntä ja 12 ei -ääntä. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä. Puheenjohtaja totesi, että Eevariitta Jäntin esitys tuli valtuuston päätökseksi.

Päätös

Kunnanvaltuusto hyväksyi talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2023 – 2026. Ohjelmassa on lisäksi otettava huomioon kuntastrategian tarkastelu, jolloin

- tuloveroprosentin nostamiseen suhtaudutaan erittäin kriittisesti.
- hallinnon rakenteissa lisätään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä naapurikuntien kanssa.
- myös kunnan vähätuottoista omaisuutta voidaan myydä.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämän pykälän käsittelyn aikana pidettiin kokoustauko klo 17:26-17:31.